

Nr 182.

Av herr **Lindgren m. fl.**, om vissa ändringar i väg-
lagen.

Sedan flera år tillbaka har frågan om vägbeskattningen och dess fördelning varit under debatt och missnöjet med nuvarande lagstiftning har gång efter annan kommit till uttryck även i riksdagsmotioner. Riksdagen har också begärt hos Kungl. Maj:t förslag i ämnet i samband med förslag i kommunalskattefrågan, men då tidpunkten för sistnämnda förslags framläggande för riksdagen synes bliva allt mer obestämd — det ursprungliga kommunalskatteprovisoriet avsåg åren 1921—1924, men förlängdes även 1925—1926 och torde nu återigen komma att förlängas — synes det vara skäl se till, om icke gällande lagstiftning rörande vägskattebördans fördelning kunde ändras oberoende av frågan om en helt och hållet ny väglag.

Vägunderhållet och väganläggningen ålåg länge den i mantal satta jorden allena utan allt statsbidrag och utan att andra beskattningsföremål funnos, som kunde bidra. Genom 1891 års ännu gällande väglag ändrades detta därefter, att staten lämnade 10 % bidrag och beskattningen fördelades med 1 vägfyrk på varje 100 kronor av jordbruksfastighets taxeringsvärde, 1 vägfyrk på varje 400 kronor av annan fastighets taxeringsvärde och 1 vägfyrk för varje 30 kronor av den till bevillning beskattningsbara inkomsten. Sedermera ändrades grunderna på det sätt, att 1 vägfyrk påföres varje 200 kronor av annan fastighets taxeringsvärde, varjämte statens och menigheters allmänningeskogar påföres 1 vägfyrk för varje 150 kronor av taxeringsvärdet. Sålunda bidra numera alla beskattningsobjekt, men fördelning av skattebördan sker icke efter samma och gemensamma grunder utan efter särskild vägfyrktalssättning, vilken även är avgörande för rösträtten.

Med den lätta belastning, för vilken landsvägarna vore utsatta vid tiden för 1891 års vägreform, och med det övertagande av den tunga trafiken, som redan då och sedan ännu mera skett genom järnvägarna, blev vägskattebördan, vare sig den fullgjordes in natura eller med penningar, icke så synnerligen kännbar. Den ålåg fortfarande jorden, som med kontanta bidrag från andra skatteobjekt svarade för vägarna.

Emellertid hava förhållandena numera väsentligen ändrats ej minst genom automobiltrafiken, som i konkurrens med järnvägarna delvis återinfört den tunga trafiken till landsvägarna och i övrigt genom sin allmänna förekomst gjort vägarna till något annat och mera än förbindelseleder mellan

och för jordbruksfastigheterna och landsbygdssamhällena. Under sådana omständigheter saknas skäl för bibehållande av den olikhet i repartitionen, som nuvarande fyrktalssättning innebär. Det kan möjligen ifrågasättas, huruvida ej vägskattebördan till väsentlig del borde överföras å automobiltrafiken mera än som nu genom bilskattemedlens användning sker, men frågan härom bör icke utgöra hinder för ett bättre avvägande av den nuvarande bördan å skatteföremålen. En snar åtgärd i denna riktning nödvändiggöras av det förhållande, att med de i högsta grad ökade kraven på vägarnas beskaffenhet kostnaderna för dem stigit med och till belopp, som förut varit alldeles okända och av lagstiftningen icke förutsedda.

Hur orättvist den nuvarande fördelningen av vägunderhållet betungar jordbruket är väl känt. Det må här vara nog att belysa förhållandet med följande exempel. Om inom en kommun taxeringsvärdet å jordbruksfastighet är 3,978,200 kronor och å annan fastighet 134,700 kronor, samt inkomst av kapital och arbete 238,810 kronor, följer härav, att vägfyrktalet för jordbruksfastighet blir 39,782, för annan fastighet 673 och för inkomst av kapital och arbete 7,960. Den beräknade inkomsten av jordbruksfastighet kommer då att bli 238,692, av annan fastighet 6,735 och av kapital och arbete 238,810. Då 25 öre uttaxeras på vägfyrk, blir alltså det belopp, varmed jordbruksfastighet får bidraga 9,945:50 kronor, d. v. s. 4:17 per bevillningskrona, annan fastighet 168:25, d. v. s. 2:51 per bevillningskrona, annan fastighet 1,990 kronor d. v. s. 0:83 per bevillningskrona. En dylik fördelning belastar uppenbarligen jordbruket på ett oskäligt sätt, då å ena sidan dess beräknade inkomst efter 6 %, utgör 238,692 med 4:17, medan inkomsten av kapital och arbete, som är något högre eller 238,810, icke belastas med mer än 0:83.

För vår del anse vi, att endast genom en lika fördelning av vägskattebördan verklig rättvisa mellan de olika skatteobjekten kan erhållas. Givetvis vore det härvid i och för sig enklast att helt avskaffa vägfyrktalssättningen och låta vägskatten utgå efter samma grunder som kommunalutskylderna, men då detta skulle medföra en alltför stor rubbning av väglagen, ha vi ansett oss böra bibehålla formen av fyrktalssättning, ehuru i det väsentliga överensstämmande med vad om kommunalbeskattning gäller.

Härmed torde även böra följa en omläggning av rösträtten å vägstämma i likhet med vad för kommunalstämma gäller, och den vägfyrktalslängd, som fortfarande lär vara behöflig att upprätta, kan givetvis tjäna som röstlängd, oaktat en var däri upptagen allenast har en röst.

Att, som vi här förordat, låta vägbördan lika fördelas å alla beskattningsföremål, föreslogs i en motion nr 216 i andra kammaren vid 1924 års riksdag, och i sitt betänkande nr 24 över bland annat denna motion uttalade jordbruksutskottet starka sympatier för en ändring av förhållandena utan att utskottet dock gick närmare in på frågan om sättet härför.

Den omformulering av bestämmelserna i § 52 och § 59 väglagen, som härav blir en följd, torde lämpligen böra företagas av utskottet. Vi hava

dock här nedan velat framlägga ett förslag, som kan tjäna till utgångspunkt. Erinras bör emellertid, att formuleringen synes böra anknytas till kommunalstyrelseförordningens bestämmelser för att den samma må under kommunalskatteprovisoriet möjliggöra en tillämpning i enlighet med detta.

Med stöd av vad vi sålunda anfört få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen ville för sin del i enlighet med nedan angivna grunder antaga ändrad lydelse av nedan nämnda paragrafer i 1891 års väglag, nämligen:

Par. 52: För — — — vägstämman.

Å vägstämman tillkommer en var, som är i vägfyrktalslängd upptagen, en röst, ägande i distrikt — — — å kommunalstämmor av de i vägfyrktalslängd uppförda, utsedda ombud, vilka skola rösta med sin kommuns hela vägröstetal, enskilda väghållningsskyldiga obetaget — — — utöva sin rösträtt, i vilket fall dessas röster skola avräknas från det röstetal, vilket eljes skulle tillkomma vederbörande kommunombud.

Utgången — — — stadgat.

Par. 59: Vägs-katten utgår efter vägfyrk, vilken påföres en var kommunalt skatteskyldig med en vägfyrk för varje tio kronor av bevillningspliktig inkomst, dock med iakttagande av vad som icke uppgår till hel vägfyrk bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet härmed upprättas för — — — vägstyrelsen samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till de ändringar av väglagen i övrigt och den lagtext, som kunna erfordras.

Stockholm den 22 januari 1926.

<i>And. Lindgren.</i>	<i>Arthur Heiding.</i>	<i>E. G. Eriksson.</i>
<i>Th. Gardell,</i> Gans.	<i>C. G. Olsson,</i> Golvvasta.	<i>K. A. Rydberg.</i>
<i>Hjalmar Svensson,</i> Grönvik.	<i>Edvard Olsson</i> i Högby.	<i>Anton Svensson.</i>
